

CROWDSOURCING IN THE PROCESS OF ENTERPRISE DEVELOPMENT

Boichenko Kateryna

Ph.D, associated professor of the economic of enterprises chair
of the SHEE «Vadym Hetman Kyiv National Economic University»

Abstract. In the article the essence of crowdsourcing in the development of the enterprise was defined. Comparative characteristics of outsourcing and crowdsourcing in the development of the company were given. Determined that crowdsourcing was located at the junction of two phenomena that were widespread in the modern economy: socialization of business and open innovations. Key forms of crowdsourcing were identified. The examples of crowdsourcing implementation in the development of foreign and domestic companies were given. The experience of foreign companies demonstrates the effectiveness of crowdsourcing projects. In Ukraine crowdsourcing is only beginning its development. The advantages that the company can get by using crowdsourcing in order to improve efficiency was identified: low-cost development tool which was quite easy to implement; the possibility of creating a global product; access to the results of work of unlimited audience and intellectual potential of talented participants; the use of unconventional sources of innovative ideas; involvement of authoritative experts.

Keywords: crowdsourcing, outsourcing, crowdfunding, open innovations, intellectual potential.

Стаття надійшла до редакції 23.10.2016

УДК 331:65.012.34

Іванова Марина Ілвіна *

КЛАСИФІКАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ

Анотація. Метою статті є поглиблення теоретичних знань щодо класифікації логістичних систем і доведення практичної значимості шляхом побудови аналогової моделі зв'язків підприємства металургійної галузі з постачальниками та споживачами. Авторське бачення зводиться до того, що логістична система поділяється на три рівні: мікро-, макро- та мезологістичні система. Доведено, що основними елементами логістичної системи є, по-перше, постачальники, по-друге, підприємства-виробники, по-третє, підприємства, що споживають готову продукцію. Перспективою подальшого розвитку є розробка методики оцінки ефективності сформованої логістичної системи.

Ключові слова: логістична система, мікрологістична система, макрологістична система, мезологістичні система, аналогова модель зв'язків підприємства.

* **Марина Ілвіна Іванова** — канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту виробничої сфери, Державний ВНЗ «Національний гірничий університет» ma_riva@ukr.net

Вступ. Одним з дієвих і високоефективних заходів щодо утворення стійких конкурентних переваг є формування сучасної логістичної системи, яка б дозволяла вирішувати значну кількість питань протягом усього логістичного циклу: від покупки сировини до продажу готової продукції. При цьому керівництво промислово-виробничих підприємств повинно звертати особливу увагу на вибір типу логістичної системи, що дозволяє значно скоротити логістичні витрати та зменшити час на отримання запланованого рівня ефективності господарської діяльності.

Серед сучасних науковців, що займалися дослідженням видів логістичних систем, можна виокремити праці таких учених-економістів: В.І. Амелькіна [2], Н.В. Ковальчука [3], М.В. Коріня [4], Є.В. Крикавського [1], Н.С. Питуляк [5] та інших.

Постановка задачі. На сьогодні вибір типу логістичної системи є важливим питанням, що потребує негайного вирішення. Практична значимість дослідження підтверджена запропонованою аналоговою моделлю зв'язків підприємства металургійної галузі з постачальниками й споживачами.

Результати. На рис. 1 наведено типову класифікацію логістичних систем, яка охоплює усі класифікаційні ознаки, що виокремлюються сучасними науковцями.

Так, Є.В. Крикавський рекомендує використовувати такі ознаки класифікації логістичних систем [4, с. 33–34]: за інституціональним, функціональним, фазовим, предметно-структурним, видовим, просторовим поділом, за компонентами ефективності та функціями управління.

В.І. Амелькін і Н.В. Ковальчук, у свою чергу, виділяють три види логістичних систем на рівні макрологістики: з прямими зв'язками (супутні та матеріальний потік проходять безпосередньо від промислового підприємства — виробника продукції до її прямого споживача, не використовуючись послугами посередників); ешеловані (передбачає наявність хоча б одного посередника), гнучкі (рух товарно-матеріального потоку здійснюється як напряму, так і через посередника від виробника продукції до споживача маже). Ці ж автори доводять, що існує два типи логістичних систем: виштовхуючі (проходження продукції відбувається шляхом витискання з одного етапу на інший, не враховуючи ступінь готовності системи щодо її отримання на цьому етапі) і витягуючі (відбувається передача продукції з одного етапу логістичного ланцюга на інший тільки за мірою необхідності; використовуються для задоволення невеликих і частих коливань попиту, характеризується відсутністю запасів) [2, с. 48; 3].

М.В. Корінь стверджує, що за інституціональною (територіальною) ознакою логістичні системи необхідно виділяти макро- та мікро рівні системи [1, с. 432–433].

Н.С. Питуляк виокремлює три групи логістичних систем: за функціональними областями управління (постачання, виробництво, збут тощо); за галузевою спеціалізацією підприємства або сферою діяльності; за рівнем (потужністю) бізнесу (комерційної структури) [5, с. 219].

Доволі спірним є твердження Н.С. Питуляк, що поняттям логістики постачання, виробничої логістики, логістики складування тощо відповідають «логістичні системи підприємства відповідно до перелічених функціональних сфер логістики: логістичні системи постачання, логістичні виробничі системи, логістичні системи розподілу» [5, с. 219]. Однак у цьому ж дослідженні автор доводить, що «логістична система підприємства стає більш інтегрованою,...., здат-

ною розвиватися у складніші, глобальніші системи» [5, с. 219]. Відтак, виникає питання: яка ж саме логістична система стає інтегрованою та глобальною? На наш погляд, логістична система саме і відрізняється поєднанням усіх об'єктів логістичної діяльності.

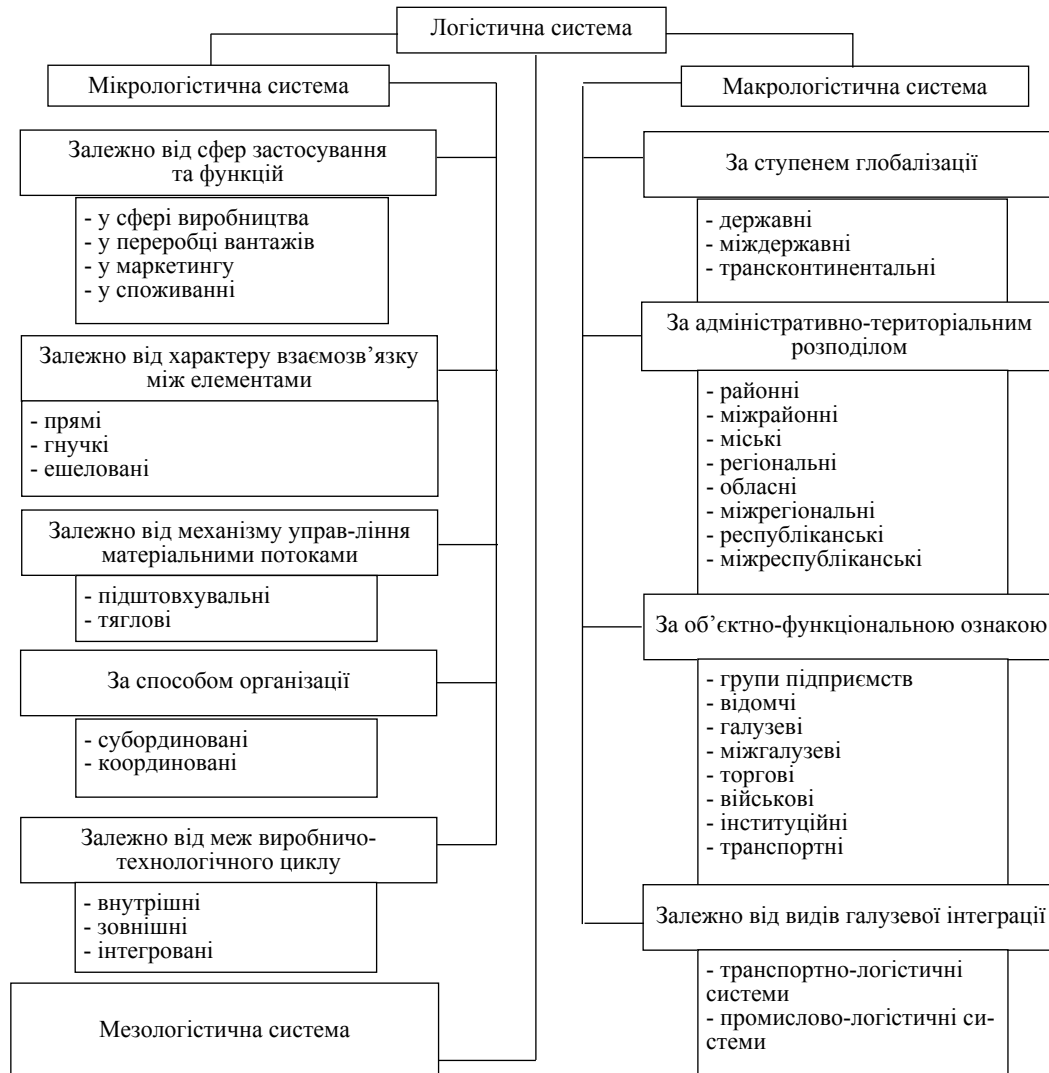

Рис. 1. Типова класифікація логістичних систем

Джерело: удосконалено автором за [1, с. 432]

Необхідно додати, що у науковій літературі зустрічається термін «логістичні утворення», порівняння якого із терміном «логістична система» було зроблено В.Г. Алькемою. За думкою науковця ототожнювати логістичні утворення з логістичною системою некоректно, оскільки, по-перше, логістичні утворення є поліструктурними системними формуваннями, у яких крім логістичної системи є наявні й інші системи, які створюються на базі економічної системи (маркетингова, операційна, фінансова, кадрова тощо) та є її функціональними підсистемами; по-друге, мета існування логістичного утворення і логістичної системи, як його складової, не може цілком збігатись; по-третє, спрощення моделі утворення до рівня логістичної системи не враховує міжсистемну взаємодію під час його функціонування та розвитку; в-четвертих, будь-яке виробничо-промислове підприємство, має елементи природоохоронних, соціальних та інших інфраструктурних складових [6, с. 235]. А вже виокремлені логістичні утворення, за В.Г. Алькемою, мають трьох рівневу інтеграції [6, с. 236–237]: 1) функціональну (суб'єкт господарювання чи його функціональний підрозділ, який діє самостійно та реалізує сукупність операцій (координаційних та оперативних функцій) для забезпечення в процесі формування цінності для покупця певних видів корисності — транспортні організації, постачальницькі агенції, підприємства інформаційного сервісу тощо); 2) інституціональну (мікрологістичні системи — суб'єкт господарювання діяльності або кілька суб'єктів, які інституційно, функціонально, інтеграційно або територіально об'єднаних за допомогою логістичних потоків, що функціонують на засадах сучасної концепції логістики та проявляються при формуванні цінності для споживача; мезологістичні системи — інтеграція суб'єктів господарювання, які реалізують на регіональному рівні логістичні функції; макрологістичні системи — національні економічні системи); 3) інтеграційну (міжнародні макрологістичні утворення — суб'єкти інтеграції регіонального рівня, які пов'язують кілька країн, об'єднаних однією спільною інфраструктурою та мережею потоків; глобальні логістичні угруповання — це інтеграційні утворення всеохоплюючої економічної системи, що розвиваються та функціонують на логістичних засадах). Однак, наведені ієрархічні рівні логістичних утворень можуть бути застосовані й до логістичних систем.

О.П. Близнюк визначає макрологістичну систему як велику міжгалузеву систему управління та організації промисловості, сільського господарства, оптово-посередницьких, роздрібних і транспортних організацій; яка характеризує інфраструктуру економіки країни, регіону [7, с. 325].

Близькі висновки були отримані А.В. Бакутою, яка під макрологістичною системою розуміла порядок керування поточковими процесами, що включала кілька незалежних господарюючих суб'єктів, що не обмежені у територіальному розташуванні з метою забезпечення чіткої взаємодії різногалузевих структур для покращання фінансово-економічного положення на глобальному рівні (міжнаціональні, національні (міжрегіональні), регіональні). А.В. Бакута вважає мезологістичну систему такою, що виокремилася із макрологістичної системи, і є системою інтегрованого управління матеріальними, фінансовими, інформаційними та іншими супутніми протоками, що охоплюють підприємства однієї галузі та працюють на умовах партнерства [8, с. 8].

О.Ю. Чужкова дала визначення елементу логістичної системи підприємства як економічно або функціонально відокремлений об'єкт, основним призначенням якого є виконання поставленого завдання в межах побудови логістичної системи та пов'язаний з визначеною логістичною функцією. На підставі цього визначення дослідниця виокремила три елементи логістичної системи торговельної мережі: по-перше, підприємства, що здійснюють постачання (підприємства-виробники, оптові посередники), по-друге, підприємства, що здійснюють торгівлю (магазини, кіоски, стаціонарні ринки, торгові дома, гіпермаркети), по-третє, підприємства, що забезпечують функціонування логістичної системи (складські і транспортні комплекси, фінансові установи, інформаційні агентства) [9, с. 147-148].

Дотримуючись висновків О.Ю. Чужкова, нами наведена аналогова модель зв'язків металургійного підприємства з постачальниками і споживачами (рис. 2), що демонструє практичну значимість даного дослідження.

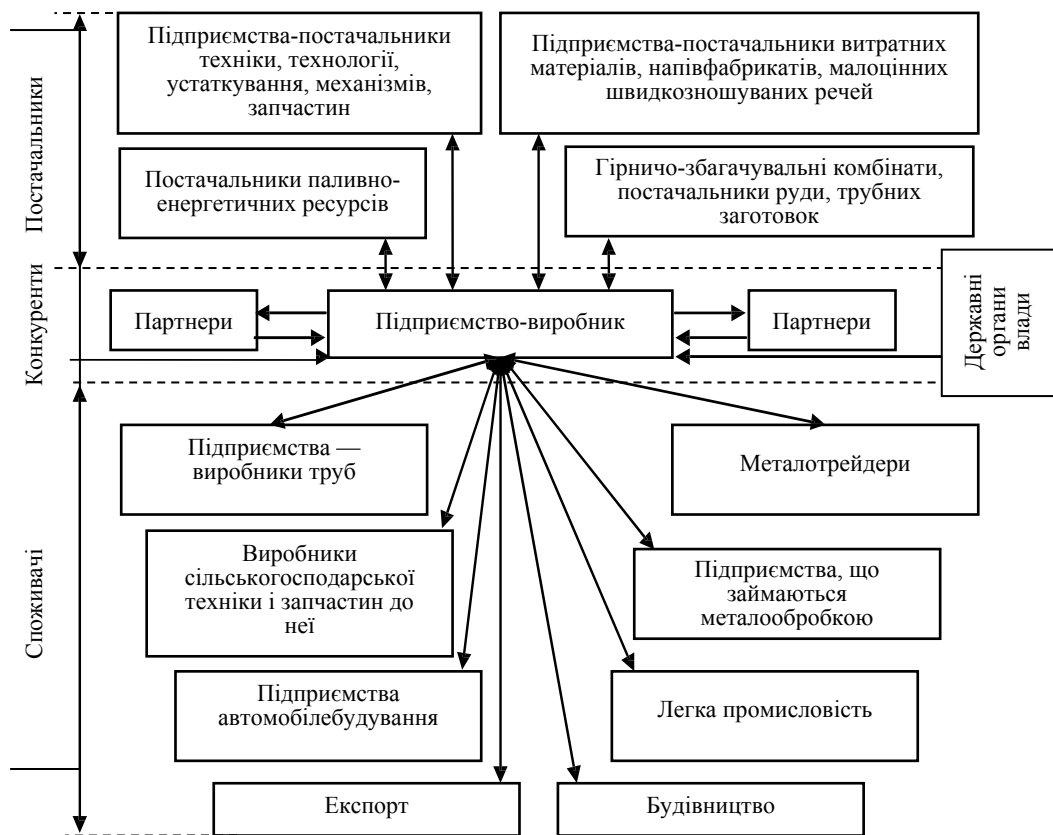

Рис. 2. Аналогова модель зв'язків підприємства металургійної галузі з постачальниками й споживачами

Джерело: розроблено автором

Висновки. Підбиваючи підсумки, відмітимо, що логістична система поділяється на три рівні: мікро-, макро- та мезологістичні система. При цьому макрологістичні системи розрізняються за ступенем глобалізації, адміністративно-територіальним розподілом, об'єктно-функціональною ознакою, галузевою інтеграцією; мікрологістичні, у свою чергу — сферою застосування, взаємозв'язками між елементами, механізмом управління матеріальними потоками, способом організації та виробничо-технологічним циклом. Запропонована класифікація дозволяє побудувати аналогову модель зв'язків підприємства металургійної галузі з постачальниками й споживачами, що демонструє практичну значимість даного дослідження. Перспективою подальшого розвитку є розробка методики оцінки ефективності сформованої логістичної системи.

Література

1. Корінь М.В. Дослідження класифікації логістичних систем // *Комунальне господарство міст.* — 2012. — №106. — С. 428–434.
2. Амел'кін В.І. Теоретичні засади функціонування логістичної системи підприємства / В. І. Амел'кін // *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. Економіка та підприємництво.* — 2009. — № 4(8). — С. 46 — 49.
3. Ковальчук Н.В. Теоретичні аспекти логістичної діяльності аграрних підприємств [Електронний ресурс] // *Ефективна економіка.* — 2011. — №12. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=864> (дата звернення: 29.09.2016).
4. Крикавський Є. Логістика. Для економістів: [підручник] / Крикавський Є. — Львів: Вид-во нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. — 448 с.
5. Питуляк Н.С. Логістична система — основа підвищення ефективності функціонування підприємств сфери послуг / Н. С. Питуляк // *Інноваційна економіка.* — 2013. — № 6. — С. 218–221.
6. Алькема В.Г. Аналіз логістичних утворень як суб'єктів економічної безпеки / В.Г. Алькема // *Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет, редкол.: С.І. Шкарабан (гол. ред.) та ін.* — Тернопіль: Вид-во Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». — 2010. — Вип.7. — С. 234-238.
7. Близнюк О.П. Основные направления коммерциализации на основе принципов логистики // *Научно-технический сборник. Коммунальное хозяйство городов.* — 2004. — Выпуск 56. Серия: Экономические науки. — С. 323–329.
8. Бакута А. Теоретичні основи логістики: минуле та сьогодення / А. Бакута // *Схід.* — 2012. — № 4. — С. 3–9.
9. Чужкова О.Ю. Процес побудови регіональної логістичної системи торгівлі / О. Ю. Чужкова // *Логістика: теорія та практика.* — 2011. — №1. — С. 144–151.

References

1. Korin', M.V. (2012), «Research Classification logistics systems», *Visnyk Komunal'ne gospodarstvo mist*, vol. 106, pp. 428-434.
2. Amel'kin, V.I. (2009), «Theoretical basis of operation of the logistics system of enterprise», *Visnyk Berdians'koho universytetu menedzhmentu i biznesu. Ekonomika ta pidpryemnytstvo*, vol. 4(8), pp. 46-49.

3. Koval'chuk, N.V. (2011), «Theoretical aspects of logistics activities of agricultural enterprises», *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 12, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=864> (Accessed 29 Sep. 2015).

4. Krykavs'kyj, Ye. (2004), *Lohistyka. Dlia ekonomistiv* [Logistics. For economists], Vyd-vo nats. un-tu «L'vivs'ka politehnika», Lviv, Ukraine.

5. Pytuliak, N.S. (2013), «Logistic system — the basis of improving the efficiency of service industries», *Innovatsijna ekonomika*, vol. 6, pp. 218-221.

6. Al'kema V.H. (2010), «Analysis of logistics entities as economic security», *Ekonomichnyj analiz: zb. nauk. prats' / Ternopil's'kyj natsional'nyj ekonomichnyj universytet, redkol.: S.I. Shkaraban (hol. red.) ta in. — Ternopil': Vyd-vo Ternopil's'koho natsional'noho ekonomichnoho universytetu «Ekonomichna dumka»*, vol. 7, pp. 234-238.

7. Bliznjuk, O.P. (2004), «The main directions of commercialization based on the principles of logistics», *Nauchno-tehnicheskij sbornik. Kommunal'noe hozjajstvo gorodov*, vol. 56, pp. 323-329.

8. Bakuta, A. (2012), «Theoretical Foundations of Logistics: Past and present», *Skhid*, vol. 4, pp. 3-9.

9. Chuzhkova, O.Yu. (2011), «The process of building a regional logistics system trade», *Lohistyka: teoriia ta praktyka*, vol. 1, pp. 144-151.

КЛАССИФИКАЦИЯ ЛОГИСТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ

М.И. Иванова, канд. экон. наук, доцент
кафедры менеджмента производственной сферы,
Государственное ВУЗ «Национальный
горный университет»

Аннотация Целью статьи является дальнейшее углубление теоретических разработок, касающихся классификации логистических систем, и доказательство практической значимости данного исследования путем построения аналоговой модели связей предприятия металлургической отрасли с поставщиками и потребителями. Авторское видение сводится к тому, что логистическая система делится на три уровня: микро-, макро- и мезологистическая система. Доказано, что основными элементами логистической системы являются, во-первых, поставщики, во-вторых, предприятия-производители (конкуренты), в-третьих, предприятия-потребители готовой продукции. Перспективой дальнейших исследований является разработка методики оценки эффективности сформированной логистической системы.

Ключевые слова: логистическая система, мезологистическая система, макрологистическая система, мезологистични система, аналоговая модель связей предприятия.

CLASSIFICATION OF LOGISTICS SYSTEMS

M. Ivanova, PhD,
State higher educational establishment
of «National Mining University»

Abstract. The purpose of the study is to deepen the theoretical knowledge on the classification of logistics systems and prove the practical significance by an analog model of the metallurgical enterprise's ties with their suppliers and consumers. The results were obtained through the use of general and special

methods. The authors suggest that the logistics system should be divided into three levels: micro, macro and meso-logistics system. Furthermore, the macro logistics systems differ in the degree of globalization, the administrative-territorial division, their object-functional characteristics, sectoral integration; micrologistics systems, in turn, differ in their scope and functions, the nature of the relationships between the elements, the mechanism of material flow management, the way of organization and the production cycle. It has been proved that the main links of the logistics system are formed between these elements: firstly, suppliers (of the equipment, technologies, materials, fuel and energy resources, ores and pipe blanks); secondly, manufacturing enterprises (competitors); third, enterprises that consume the finished products. The suggested classification allows building an analog model of a metallurgical enterprise's relations with the suppliers and consumers, which demonstrates the practical significance of this study. The prospect of further development is to develop a methodology for assessing the efficiency of a newly formed logistics system.

Keywords: logistics system, micrologistics system, macrologistics system, meso-logistics system, analog model of enterprise ties.

Стаття надійшла до редакції 06.10.2016

УДК 005.73: 304.2: 330.1

Кукоба Володимир Павлович*

УПОРЯДКУВАЛЬНИЙ АСПЕКТ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПІДПРИЄМСТВА: СУТНІСТЬ, СКЛАДОВІ, ОСНОВНІ АТРИБУТИ

Анотація. У статті акцентовано увагу на плутанині науковцями понять «культура підприємства», «організаційна культура» та «корпоративна культура». Для їхнього розмежування здійснено ґрунтовний етимологічний аналіз понять «організація», «культура» і «корпорація», в рамках якого визначено щонайменше чотири аспекти проявів, що пов'язуються з організацією і кілька специфічних проявів культури. Обґрунтовано нове розширене тлумачення поняття «організаційна культура підприємства», в якому враховано не лише аспекти формування культурних надбань підприємства, а і процеси застосування правил та норм з упорядкування спільних дій учасників цієї підприємницької структури (власників і працівників). У розвиток розроблених елементів теоретичної бази теорії організації визначено складові організаційної культури підприємства та надано опис функцій цих складових.

Ключові слова: організаційна культура, підприємство, корпорація, упорядкування діяльності, управління.

Вступ. Останнє десятиліття знаменується зверненням науковців і практиків до організаційних аспектів господарювання підприємств. Це відбувається тому, що організаційна, тобто упорядкувальна, діяльність на підприємствах, дозволяє

* **Володимир Павлович Кукоба** — д. е. н., професор, професор кафедри економіки підприємств, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, kuk015@ukr.net